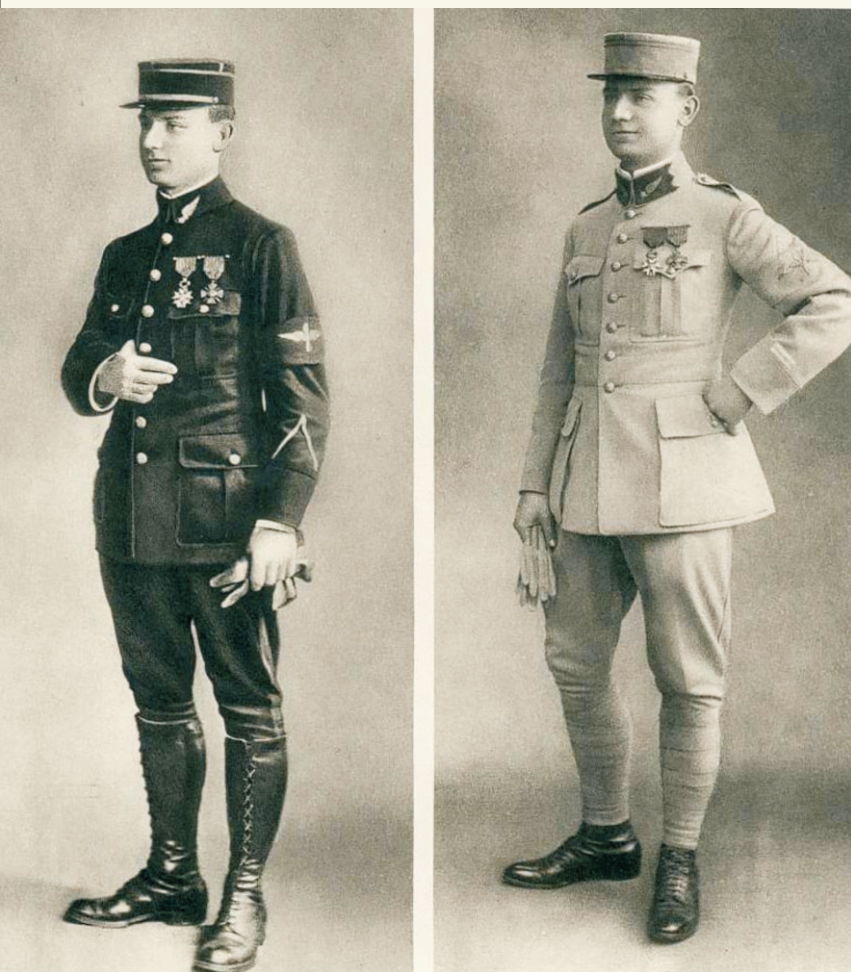

PRVÁ SVETOVÁ VOJNA

M. R. Štefánik ako letecký podporučík a poručík počas prvej svetovej vojny

Štefánik mal odcestovať do Maroka, kde chcel založiť hvezdáreň. Ešte pred odchodom sa doočul o sarajevskom atentáte. Vedel, že táto udalosť môže mať vážne následky. V Paríži ho za jeho dovtedajšiu vedeckú i politickú činnosť vymenovali za rytiera Čestnej légie. Okrem tejto príjemnej správy mu prišla aj stručná depeša „Všeobecná mobilizácia“ a tá sa na neho vzťahovala. Začala sa svetová vojna, ktorá v sebe skrývala určité nádeje malých národov na oslobodenie z utláčania. Tak tomu bolo v prípade Čechov a Slovákov.

V zložitom politickom období sa M. R. Štefánik usiloval, aby prispel k spojeniu Čechov a Slovákov do spoločného štátu. Obával sa, že kvôli telesnej neschopnosti ho nezoberú do armády. Ako pešiak by neuspel, ale v letectve alebo námorníctve by sa mohol plne uplatniť. Preto po prijatí do leteckých služieb chodil do leteckej školy a získal diplom pilota. Počas výcviku ho povýšili na desiatnika a neskôr na podporučíka i poručíka. V máji 1915 opustil Štefánik

výcvikovú divíziu a lietadlom MF 11 sa dostal na územie len osem kilometrov od frontovej línie. Tu podnikal výzvedné lety, pričom celkovo ich absolvoval vyše 30. Za svoju bojovú činnosť bol vyznamenaný vojnovým krížom s palmou.

Mimoriadnu zásluhu mal Štefánik na zorganizovaní meteorologickej služby vo francúzskej armáde. Získal si generála Maximé Weyganda, generála Ferdinanda Focha, neskôr hlavného veliteľa dohodových armád na západnom fronte, ako aj oficiálne vojenské kruhy v Paríži. Nemálo času venoval rokovaniam na ministerstve vojny. Usiloval sa dostať na srbský front, kde bojovalo v rakúsko-uhorskej armáde státisíce slovanských vojakov. Pre vojnové ciele Dohody sa ich Štefánik rozhodol získavať agitáciou. Všetko, čo dovtedy vykonal, dokonale zapadlo do politického programu česko-slovenského protihabsburského odboja v zahraničí. Až v jeseni 1915 odišiel do Srbska, kde sa jeho misia stretla s nepochopením. Poškodené lietadlo a niekoľkodňová strastiplná cesta v daždi, v blate a bez stravy sa podpísali na výraznom zhoršení zdravotného stavu poručíka. Vďaka pomoci Francúzky Claire de Jouvenel, ktorá upozornila svojich priateľov, sa dostal do Ríma, kde sa liečil.

Otázka 4:

V akom odbore sa počas prvej svetovej vojny uplatnil M. R. Štefánik?

Spracovala: Mgr. Anna Čechová